

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ЧОВЕКЪТ И ПРИРОДАТА ЗА III КЛАС (ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебният предмет *човекът и природата* в III клас е интегрален по своя характер и включва комплекс от основни природонаучни знания и методи на познание, като ги обвързва с практиката и житейския опит на учениците. Неразделна част от него е екологичната проблематика.

Учебната програма по *човекът и природата* за III клас описва учебното съдържание, чрез което се съдейства за формиране на природонаучната компетентност. Представените очаквани резултати от обучението са свързани с:

- основополагащи понятия и закономерности за неживата и живата природа и тяхната взаимна обвързаност;
- усвояване на знания за телата и употребата на веществата и материалите в зависимост от свойствата им;
- усвояване на знания за разпространението на водата и въздуха, за техните свойства и значение за живата природа;
- усвояване на знания за живите организми и тяхната среда, взаимодействието между среда и организми, групи организми въз основа на определени признаци, основни жизнени процеси, които разграничават живите организми от телата в неживата природа;
- първоначални знания за устройството и функциите на човешкото тяло и за здравословния начин на живот;
- стимулиране на интереса и любознателността към природата и науките, които я изучават;
- извършване на достъпни опити с материали и вещества от бита и практиката;
- целенасочено наблюдаване на обекти и процеси в природата и тяхното осмисляне от гледна точка на придобитите представи.

Учебното съдържание в учебната програма е представено чрез очакваните резултати и новите понятия по теми.

Формирането на знания, умения и отношения се осъществява на емпирико-описателно равнище с опора на сетивния опит и с приоритет на практическо значимото знание. Постигането на образователните цели по предмета може да се осъществи и чрез дейности извън класните стаи – изследователски излети, учебни екскурзии, проектно-базирано обучение.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

Области на компетентност	Знания, умения и отношения
<i>Вещества, тела и организми</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Различава някои често използвани във всекидневието вещества по техни свойства и употреба. • Описва свойствата и разпространението на водата и въздуха в природата и значението им за живота на Земята. • Разграничава по основни признаци неживите тела от живите организми. • Свързва видовото разнообразие в природата с разнообразието в средата и условията на живот. • Познава характерни за дадена среда приспособления на живот. • Разбира необходимостта от опазването на средата като условие за защита на всички живи организми.
<i>Природни явления и процеси</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава жизнените процеси хранене, растеж и размножаване. • Описва по картини и схеми различни начини на движение на животните.
<i>Човекът и здравословният начин на живот</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Назовава по схема основни органи на човешкото тяло и тяхното предназначение. • Изброява правила за здравословен начин на живот и хранене. • Дава примери за замърсяване на водата и въздуха.
<i>Наблюдения, експерименти и изследване</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Описва резултати от наблюдения в неживата и живата природа. • Извършва опити с тела, вещества и растения. • Разчита информация по модели, схеми, таблици, графики.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
<p>Тела и вещества</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Описва общи характеристики на телата - съставени са от вещества, имат обем и маса. • Сравнява материали от всекидневието по техните свойства - прозрачност, твърдост, здравина, пропускат или не пропускат вода и др. • Свързва употребата на материалите с техните свойства. • Разграничава твърди тела, течности и газове по техни свойства – могат ли да текат, имат ли собствена форма и обем. • Посочва свойства на въздуха – прозрачен газ, без цвят и мирис, прониква навсякъде, поддържа дишането и горенето. • Посочва свойства на водата – прозрачна течност, не поддържа горенето, разтваря други вещества. • Обяснява значението на водата и въздуха за живота на земята. • Посочва дейности за опазване чистотата на водата и въздуха. 	<ul style="list-style-type: none"> • тяло • вещество • обем • маса
<p>Организмите и тяхната среда на живот</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава живите организми от неживите тела по жизнените процеси хранене, растеж и размножаване. • Групира живите организми на растения, гъби и животни (човек) според храненето и движението им. • Изброява от какво се нуждаят растенията, за да си изработват хранителни вещества (вода, въздух, светлина). 	<ul style="list-style-type: none"> • организми • жизнени процеси • среда на живот • условия на живот • хранителна верига

	<ul style="list-style-type: none"> • Групира животните според вида на приеманата храна на растителноядни животни, месоядни животни (хищници) и всеядни животни. • Обяснява значението на средата и условията на живот за съществуването на организмите. • Илюстрира с примери приспособления на растенията и животните към тяхната среда на живот. • Илюстрира с примери разнообразието от растения и животни, обитаващи водата и сушата. • Описва връзката между растенията и животните в дадена среда чрез хранителни вериги. • Дава примери за опазване на видовото разнообразие от организми и средата им на живот. 	
<p>Човекът и здравословният начин на живот</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава (по схема) основни органи на човешкото тяло. • Назовава функцията на основните органи. • Определя скелета и мускулите като опора на тялото и органи на движението. • Познава правила за оказване на първа долекарска помощ при травми, получени при движение, спорт и игри. • Изброява хигиенни правила за поддържане на правилна стойка на тялото. • Разбира необходимостта от поддържане на хигиената на устната кухина и на зъбите. • Изброява полезни храни и начини на хранене, спомагащи за растежа на тялото и укрепване на здравето. 	<ul style="list-style-type: none"> • мозък • сърце • кръвоносни съдове • бели дробове • стомах • черва

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

Годишен брой часове за изучаване на предмета в III клас – 32 часа.

Препоръчително разпределение на часовете:

За нови знания	54%
За затвърдяване на новите знания и за обобщение	40%
За диагностика на входното и на изходното ниво	6%

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценяването на знанията и уменията на учениците по *човекът и природата* в III клас се извършва чрез устни и писмени форми на проверка. В писмена форма се извършва диагностика на входното и на изходното ниво на знанията и уменията на учениците.

Оценяването на резултатите от обучението в III клас е формиращо. Поставените качествени оценки се основават на изявата на ученика в часа, на изпълнението на домашни работи, работа по проекти и други индивидуални задачи.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Образователните дейности не са свързани само с конкретна тема, а имат междупредметен характер и са насочени към придобиване на ключови компетентности:

Ключови компетентности	Дейности и междупредметни връзки
<i>Компетентности в областта на българския език</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ създаване на текстове – разкази, преразкази, описване на наблюдавани обекти; ✓ формулиране на изводи и обобщения; ✓ четене и обсъждане на текстове с природонаучно съдържание.
<i>Умения за общуване на чужди езици</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ назоваване на думи, свързани с обекти от живата и неживата природа, на чужд език.
<i>Математическа компетентност и основни компетентности в природните науки и на технологиите</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ провеждане на опити, свързани с живата и неживата природа; ✓ наблюдаване на природни обекти и процеси по даден план и ориентири; ✓ разработване на индивидуални или групови проекти по теми, свързани с природната среда; ✓ изработване на хербарий; ✓ създаване на естествен зоокът; ✓ изработване на презентация с природонаучно съдържание; ✓ срещи със специалисти в областта на природните науки; ✓ участие в учебна екскурзия.
<i>Дигитална компетентност</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ визуализиране на обекти и явления от природната среда; ✓ представяне в електронен вид на продукти от проектни дейности.
<i>Умения за учене</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ разчитане на информация, представена с модели, схеми, таблици, графики; ✓ групиране на живи организми в табличен вид по различни признаци; ✓ планиране на етапите от опитна и проектна дейност; ✓ представяне на самостоятелно открита информация и любопитни факти по зададена тема; ✓ демонстриране пред връстници на опити и резултати.
<i>Социални и граждански компетентности</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ участие в екипна дейност за подготовката и създаването на проект.

<i>Инициативност и предприемчивост</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ участие в действия за преобразяване на най-близкото обкръжение (квартала, улицата, училищния двор, класната стая).
<i>Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ изпълняване произведения, свързани с красивото, хармонията и величието на природата; ✓ изобразяване и изразяване чрез творчество на впечатления от общуването с природата.
<i>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ участие при решаване на проблеми и казуси, свързани с най-близката околна среда; ✓ участие в инициативи за опазване на околната среда, инициативи за здравословен начин на живот; ✓ природосъобразно използване на материали и ресурси; ✓ демонстриране на начини за оказване на първа долекарска помощ при получена травма по време на движение, спорт, игри; ✓ участие в дискусии, викторини, състезания по теми за опазване на околната среда и собственото здраве.

Забележка: Посочените дейности са примерни и не изчерпват възможностите за изграждане на междупредметни връзки.